

Μαρίνα Αλειφεροπούλου

Κενό στην ασφάλιση κινδύνων από θαλάσσιες εξορύξεις

Η ανάγκη να ρυθμιστεί η ευθύνη ατυχημάτων εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου με υποχρεωτική ασφάλιση αποτελεί άμεση προτεραιότητα, δεδομένων των υπεράκτιων δραστηριοτήτων παγκοσμίως και ειδικότερα στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου

ΤΟΥ
ΜΗΝΑ
ΤΣΑΜΟΠΟΥΛΟΥ
mtsamopoulos@gmail.com

Η υπεράκτια βιομηχανία εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου είναι ιδιαίτεροι και αυτόνομοι κλάδοι, ωστόσο το νομικό πλαίσιο που τους διέπει είναι ελλιπές. Πιο συγκεκριμένα δεν υπάρχει διεθνής σύμβαση, η οποία να ρυθμίζει την ευθύνη ρύπανσης και την αποζημίωση για ζημιές που προκαλούνται από τις εξωχώριες δραστηριότητες. Και μάλιστα σε μια περίοδο όπου η δραστηριότητες αυτές εντείνονται στην Ανατολική Μεσόγειο.

Το κενό αυτό στη νομοθεσία επισημαίνει μιλώντας στο «business stories» η **Μαρίνα Αλειφεροπούλου**, δικηγόρος, LL.M. (Ναυτικό Δίκαιο), διαμεσολαβήτρια, υποψήφια Δ.Ν. (Θαλάσσια ασφάλιση) Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Ναυτιλίας και Επιχειρηματικών Υπηρεσιών, και παράλληλα καταθέτει τις προτάσεις της.

«Τις περισσότερες φορές τα ατυχήματα έχουν ανυπολόγιστες συνέπειες για την ανθρώπινη ζωή και το περιβάλλον. Παράδειγμα τέτοιας καταστροφής ήταν η έκρηξη της κινητής μονάδας εξόρυξης *Deerwater Horizon* στον Κόλπο του Μεξικού, τον Απρίλιο 2010. Η αποζημίωση-μαμούθ που κλήθηκε να πληρώσει η μισθώτρια πετρελαϊκή εταιρεία δεν ήταν ικανή για την αποκατάσταση.

Η διεθνής κοινότητα είχε διαπραγματευτεί ένα διεθνές καθεστώς ευθύνης που κατέληξε στην *Convention on Civil Liability for Pollution Damage resulting from the Exploration or and Exploitation for Seabed Mineral Resources (CLEE)* 1977, όμως δεν έλαβε αρκετές επικυρώσεις για να τεθεί σε ισχύ», τονίζει.

Όπως επισημαίνει «μετά το ατύχημα *Montara* στην Αυστραλία, τον Απρίλιο του 2011, η κυβέρνηση της Ινδονησίας υπέβαλε έγγραφο στη Νομική Επιτροπή του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού IMO (LEG/14/1) για τη σύσταση σχετικής ομάδας εργασίας. Η Νομική Επιτροπή IMO θεώρησε ότι δεν υπάρχει άμεση ανάγκη για την υιοθέτηση τέτοιας διεθνούς σύμβασης και παρέπεμψε στις ισχύουσες τοπικές/διμερείς συμφωνίες μεταξύ των κρατών, οι περισσότερες όμως από αυτές δεν ρυθμίζουν ζητήματα ευθύνης και αποζημίωσης σε διεθνές επίπεδο (1992 OSPAR Convention, the 1994 Barcelona Convention, Abidjan Convention 1981 and 1985 Protocol, 1975 Offshore Pollution Liability Agreement OPOL, 1992 Helsinki Convention, Kuwait Regional Convention for Co-operation on the Protection of the Marine Environment from Pollution 1978)» και προσθέτει:

«Προσπάθεια ενοποίησης έχει κάνει και η *Comite Maritime International (CMI)* με έρευνα και ερωτηματολόγιο που διένειμε στα κράτη το 2014 (*CMI Questionnaire, Offshore activities-pollution liability*)».

Όπως εκτιμά η κυρία Αλειφεροπούλου, «θα μπορούσε να δημιουργηθεί διεθνής ρύθμιση στα πρότυπα των διεθνών συμβάσεων υποχρεωτικής

«Τις περισσότερες φορές τα ατυχήματα έχουν ανυπολόγιστες συνέπειες για την ανθρώπινη ζωή και το περιβάλλον. Παράδειγμα τέτοιας καταστροφής ήταν η έκρηξη της κινητής μονάδας εξόρυξης *Deerwater Horizon* στον Κόλπο του Μεξικού, τον Απρίλιο 2010. Η αποζημίωση-μαμούθ που κλήθηκε να πληρώσει η μισθώτρια πετρελαϊκή εταιρεία δεν ήταν ικανή για την αποκατάσταση», επισημαίνει η δικηγόρος Μαρίνα Αλειφεροπούλου

ασφάλισης όπως για τη Σύμβαση Ευθύνης CLC 92 και Διεθνούς Κεφαλαίου Fund 92 για τις ζημιές από ατυχηματική ρύπανση ορυκτού πετρελαίου» και εξηγεί:

«Ειδικότερα, τα στοιχεία της υποχρεωτικής ασφάλισης που θα περιληφθούν σε διεθνείς συμβάσεις για

τις εξορύξεις πετρελαίου και φυσικού αερίου είναι:

- α) η διοχέτευση της ευθύνης σε ένα ή περισσότερα υπεύθυνα πρόσωπα.
- β) η αντικειμενική, άνευ πταισματος, ευθύνη του υπεύθυνου προσώπου να αποζημιώσει τις ζημιές ρύπανσης και να αποκαταστήσει το περιβάλλον,
- γ) η υποχρεωτική ασφάλιση των υπευθύνων έως ένα ποσοτικό όριο (1ο επίπεδο αποζημίωσης),
- δ) η δημιουργία Διεθνών Κεφαλαίων Αποζημίωσης που θα χρηματοδοτηθούν απ' όσους έχουν όφελος από τις εξορύξεις (εισαγωγείς κ.λπ.) (2ο, 3ο επίπεδο αποζημίωσης),
- ε) το δικαίωμα ευθείας αγωγής του ζημιωθέντος κατά του ασφαλιστή του υπεύθυνου προσώπου προς αποζημίωση,
- στ) η πιστοποίηση της υποχρεωτικής ασφάλισης με την έκδοση κρατικού πιστοποιητικού και με μηχανισμούς ελέγχου της ασφάλισης των κινδύνων».

Η Ελλάδα έχει υπογράψει συμβάσεις παραχώρησης του δικαιώματος έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, στις θαλάσσιες περιοχές Κατάκολο (v. 4298/2014 ΦΕΚ Α' 220 για τη μίσθωση από Energean Oil & Gas, Trajan Oil and Gas Limited), Απωλοακαρνανία (v.4524/2018 ΦΕΚ Α' 46, Energean Oil & Gas, Trajan Oil and Gas Limited), Πατράϊκος κόλπος (v. 4299/2014 ΦΕΚ Α' 221/2014, Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., Edison International S.p.A., Petroceltic Resources plc), Ιωάννινα (v.4300/2014 ΦΕΚ Α' 222, Energean Oil & GAS, Petra Petroleum Inc.).

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με το άρθρο 136 της Σύμβασης ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας (10-12-1982), ο θαλάσσιος και ωκεάνιος βυθός και το υπέδαφος τους πέρα από τα όρια της εθνικής δικαιοδοσίας των κρατών-μελών αποτελούν κοινή κληρονομιά της ανθρωπότητας.

«Αν και διαπιστώνεται απροθυμία και έλλειψη πολιτικής βούλησης για την αναγκαστική και συνολική ρύθμιση των δραστηριοτήτων της εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου και έχουν διατυπωθεί αντιρρήσεις σε σχέση με την παροχή ασφάλισης στους διαχειριστές της πλατφόρμας/operators εξαιτίας της ειδικής φύσης των κινδύνων (η ασφάλιση των περιβαλλοντικών κινδύνων γίνεται κυρίως με την *claims made policy*), ή σε σχέση με τη διατάραξη των ισορροπιών, καθώς ενδεχομένως τα κράτη χωρίς υπεράκτιες δραστηριότητες να μη συμμετείχαν σε τέτοιες διεθνείς συμβάσεις και επίσης έχουν εκφραστεί νομικές διαφωνίες, μεταξύ άλλων, σε σχέση με το αν οι εξωχώριες πλατφόρμες αποτελούν πλοίο ή όχι κ.λπ., η ανάγκη να ρυθμιστεί η ευθύνη ατυχημάτων εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου με υποχρεωτική ασφάλιση αποτελεί άμεση προτεραιότητα, δεδομένων των υπεράκτιων δραστηριοτήτων παγκοσμίως και ειδικότερα στην περιοχή μας, Ανατολική Μεσόγειο και Ιόνιο πέλαγος», καταλήγει η κυρία Αλειφεροπούλου.